

e) U slov s přeneseným významem posuďte, zda jde o metaforu, nebo metonymii.

f) Slovtvorně utvořená slova a výrazy rozdělte na vzniklá:

odvozováním

skládáním

zkracováním

g) Dokončete naznačený slovtvorný rozbor. Vyberte si další dvě odvozená slova a proveďte u nich slovtvorný rozbor:

dřevina		
ZS: dřevo		

h) Která tvrzení nepochybně vyplývají z daného textu?

- Většinu území Evropy tvoří kulturní krajina.
- V ČR byly vyhlášeny čtyři národní parky.
- Chráněných krajinných oblastí je v ČR mnohem více než národních parků.
- Národní přírodní rezervace patří mezi maloplošná chráněná území.
- Národní parky se dělí na tři zóny s různě přísnými pravidly ochrany.
- Nejstarší český národní park najdeme v Krkonoších.
- Většinu území ČR tvoří kulturní krajina.
- Součástí přírodní krajiny jsou hospodářské lesy.
- Jeden z národních parků tvoří jeden celek s CHKO.

10

Slovesa ve větách převedte do trpného rodu (využijte opisné i zvrtné pasivum):

1. Rotundu sv. Jiří postavili v době románské.
2. Po ukončení vyučování uklidili třídu.
3. Dnes v divadle Alfa hrají pohádku Osamělý obr.
4. Učili jsme se, že v Číně vynalezli také porcelán.
5. U naší tety vaří velmi dobře.
6. Všichni návrh smlouvy podepsali.
7. Vůz táhli dva koně.
8. Zraněného lyžaře dopravili vrtulníkem do fakultní nemocnice.
9. Hrad Karlštejn navštěvují turisté z celého světa.
10. Rychlou jízdu policisté trestali pokutou.

11

a) Podtrhněte ve větách příslovce:

1. Slaměný klobouk ležel nahoře na skříni.
2. Jindra stál vzadu a snažil se nenápadně proklouznout ke dveřím a rychle zmizet, dokud ho nikdo nezpozoroval.
3. Všichni postupně vystupovali z vlaku.
4. Zlata byla nachlazená a nevypadala dobře.
5. Autobus pomalu přijížděl a cestující se spořádaně řadili na nástupním ostrůvku.
6. Aneta si nahlas pustila svou oblíbenou písničku.
7. Bylo takové horko, že jsme se šli koupat až večer.

b) K příslovcím uveďte antonyma.

c) Zakroužkujte zájmena, určete jejich druh a funkci v textu.

6 Vyhledejte ve SSČ nebo ve SCS význam slov:

fosilie	kentaur	Koloseum	karafa	album	beletrie	dóm
gambler	bulvár	fjord	xenofobie	justice	mytologie	topografie

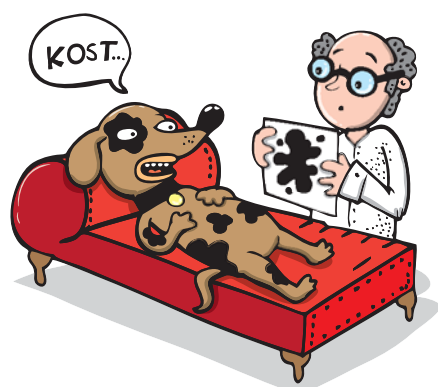
7 a) Vyložte význam jednotlivých slov:

archeologie, astronomie, biologie, ekologie, estetika, etika, filatelie, genetika, geologie, kriminalistika, mineralogie, politologie, psychologie, sociologie, zoologie

b) Vyberte si dvě slova a pokuste se sestavit jejich slovníková hesla.

8 Zdá se, že v následujícím cvičení přeházel šotek pojmenování odborníků. Jak to má být správně?

1. Uf! Bolí mě záda, to je určitě z těch učebnic! Třeba na češtinu musíme mít pracovní sešit i učebnici! A já teď abych šel k optikovi.
2. Dneska jsme se honili na posečené louce a já se můžu usmrkat, ukýchat, ukašlat, budu muset jít k ortopedovi.
3. Mamka toho má v nové práci moc, pořád říká, že se z toho zblázní. To abych jí našel dobrého logopeda.

4. Táta si ani po infarktu nedá pokoj, rozčiluje se nad každou maličností a kouří jednu cigaretu za druhou. Dělá prostě přesně to, co mu kynolog zakázal.
5. Pepík do mě vrazil a srazil mi na zem brýle. Hned po škole musím k alergologovi, aby mi je spravil.
6. Kdybyste potřebovali vědět, jakým výcvikem by měl váš pes projít, či jak ho máte vychovávat, obraťte se na mě, na psychiatra.
7. Bráška ještě neumí říkat ř a už půjde do školy? Tak to ho přiveďte ke mně, já jsem nejlepší internista v celém okolí!

9 Pojmenujte sportovní disciplíny na fotografiích, pokuste se určit, jakého původu jsou jejich názvy, pak ověřte ve SSČ správnost vašeho odhadu:

7 Které tvrzení je správné? (Pomůže vám SSČ.)

- a) **Rys** je slovo mnohovýznamové i homonymum.
- b) **Oko** je homonymum.
- c) **Květináč** je slovo mnohovýznamové.

8 Ve kterém bodě jsou pouze odborné názvy z nauky o slovní zásobě?

- a) slovo cizí, metafora, mluvnický rod
- b) metonymie, doplněk, antonymum
- c) slovo jednovýznamové, synonymum, sousloví

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 9

Jsem pracovně velice vytížený.

9 Kterým synonymem můžete v předcházející větě obměnit slovo **vytížený** tak, aby smysl sdělení zůstal nezměněn?

- a) produktivní
- b) obtěžkaný
- c) zaostalý
- d) zaneprázdněný

10 Co označuje slovo **komplot**?

- a) zavařené ovoce
- b) bitvu ukončenou remízou
- c) spolupachatele
- d) spiknutí

11 Stavbě slova **zámořský** odpovídá schéma:

- a) předpona – kořen – přípona – koncovka
- b) kořen – přípona
- c) předpona – kořen
- d) předpona – předpona – kořen – přípona – koncovka

12 Slovo **odpadky** má stavbu:

CO MÁM UMĚT	Ještě musím procvičit	To už zvládám	
1 Rozlišovat způsoby obohacování slovní zásoby češtiny (tvoření slov, přejímání, přenášení významu, spojování v sousloví).			
2 Bezpečně vědět, co je kořen slova, předpona, přípona, koncovka, základové slovo, slovotvorný základ, slovotvorný prostředek, odvozené slovo a hlásková změna, a umět tyto pojmy používat při slovotvorném rozboru.			
3 S pomocí SCS vysvětlit věcný význam přejatých slov.			
4 Vysvětlit věcný význam citátových slov a slovních spojení.			
5 Umět zapsat cizí slova pravopisně správně.			

Celkově hodnotím svoji práci:

3. Líčení

- 1 Pohrajte si s následujícími „pětílístky“ a „diamanty“. Po zralé úvaze doplňte slova, která co nejlépe charakterizují dané roční období nebo přírodní úkaz:

Nápověda – pětílístek

2. řádek – 2 přídavná jména (jaké to je?)
3. řádek – 3 slovesa (co to dělá?)

4. řádek – výstižná věta o čtyřech slovech
5. řádek – nejlépe výstižnější jednoslovné obrazné pojmenování (synonymum, metafora, neologismus...)

_ jaro _

_ léto _

_ podzim _

_ zima _

Nápověda – diamant

2. řádek – 2 přídavná jména s pozitivní hodnotou
3. řádek – 3 slovesa s pozitivní hodnotou
4. řádek – výstižná věta o čtyřech slovech

5. řádek – 3 slovesa se spíše negativní hodnotou
6. řádek – 2 přídavná jména se spíše negativní hodnotou
7. řádek – nejlépe výstižnější jednoslovné obrazné pojmenování

_ vítr _

_ slunce _

